

**ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
Γ' ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ Δ' ΤΑΞΗΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ
ΛΥΚΕΙΟΥ
(ΝΕΟ ΚΑΙ ΠΑΛΑΙΟ ΣΥΣΤΗΜΑ)
ΠΕΜΠΤΗ 16 ΙΟΥΝΙΟΥ 2016 - ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ**

A1. Περίληψη

Ο συγγραφέας πραγματεύεται τη σχέση των ανθρώπων, παλαιότερων και σύγχρονων κοινωνιών, με το βιβλίο. Αρχικά, επισημαίνει ότι, στερεοτυπικά, αυτός που διαβάζει θεωρείται σκεπτόμενος και εξελιγμένος πνευματικά, άποψη που ευσταθούσε στο παρελθόν, όπου οι μορφωμένοι κατείχαν υψηλή κοινωνική θέση. Σήμερα, όμως, που το βιβλίο είναι προσιτό σε όλους και προσφέρεται σε αφθονία, το ενδιαφέρον μετατοπίζεται στην επιθυμία που υπάρχει για ανάγνωση και στην αξιολόγηση των προσφερόμενων βιβλίων, ενώ, όπως φαίνεται από παραδείγματα, παρατηρείται και απέχθεια ή αδιαφορία για το βιβλίο. Τέλος, συγγραφέας προβληματίζεται για τα αίτια της κατάστασης και διαπιστώνει ότι το βιβλίο διαβάζεται συγκεκριμένες ώρες, ενώ οι αναγνώστες εύκολα ξεχνούν το περιεχόμενό του, συγκρατώντας μόνο τα στοιχεία που συνάδουν με το πνευματικό τους επίπεδο.

- B1.** α. Σωστό
β. Λάθος
γ. Σωστό
δ. Λάθος
ε. Λάθος

B2. α) Η παράγραφος αναπτύσσεται με τη μέθοδο της σύγκρισης αντίθεσης. Συγκεκριμένα, η αντίθεση εντοπίζεται στην αντιμετώπιση και τις κοινωνικές προεκτάσεις της δυνατότητας πρόσβασης στο βιβλίο, ανάμεσα στο παρελθόν και στο παρόν. Για να δηλωθεί η αντίθεση χρησιμοποιούνται οι λέξεις «Άλλοτε» και «σήμερα», ενώ τα δύο μέρη της παραγράφου, τα οποία νοηματικά αντιτίθενται μεταξύ τους, συνδέονται με την έκφραση: «Συνέβαινε, δηλαδή, το αντίθετο από αυτό που συμβαίνει σήμερα».

β) Άλλοτε: δηλώνει χρονική τοποθέτηση και συγκεκριμένα τοποθέτηση στο παρελθόν.

Δηλαδή: δηλώνει επεξήγηση, διευκρίνιση.

Ωστόσο: δηλώνει την αντίθεση ανάμεσα στην τρίτη και τη δεύτερη παράγραφο του κειμένου.

- B3. α)** θνητό: αθάνατος
όντως: οντολογία
σχεδόν: έξη
πειρασμό: απείραχτος

λείπει: έλλειψη
μύηση: αμύητος
μένει: διαμονή

- β)** i) όψιμο: πρώιμο
ii) μειοψηφιών: πλειοψηφιών
iii) σπάνιο: συνηθισμένο

- γ)** i) αστοιχείωτος: αδαής
ii) νιώθουν: αισθάνονται
iii) συναιρείται: ενώνεται

B4. α) Πρόκειται για ενεργητική σύνταξη.
Τροπή στην παθητική σύνταξη: «Από τον εκδημοκρατισμό και την αθρόα κατανομή των αγαθών του πνευματικού πολιτισμού καταργήθηκαν και τα όρια του πνευματικού προβαδίσματος».

β) Παραδείγματα ποιητικής λειτουργίας της γλώσσας:
«να σκέπτεται με δύο κεφάλια»
«Το βιβλίο διάβηκε θριαμβευτικά το κατώφλι του πληβείου»
«το βιβλίο (...) μιλάει μόνο σε κάποιες στιγμές».

Γ1.

Αγαπούμε το διάβασμα;

Ένα θέμα που απασχολεί, λόγω θέρους και επικείμενων διακοπών, τις σελίδες των μέσων ενημέρωσης τις τελευταίες ημέρες είναι οι νέες κυκλοφορίες βιβλίων, σε έντυπη ή ψηφιακή μορφή. Παρουσιάζονται νέες εκδόσεις, αξιολογούνται συγγραφείς, προτείνονται τίτλοι. Οι στατιστικές, όμως, είναι απογοητευτικές, καθώς λίγοι συνομήλικοί μας φαίνεται να ασχολούνται με την ανάγνωση βιβλίων. Γι' αυτό, καλό θα είναι να διερευνηθεί η αξία της ανάγνωσης και να καταγραφούν οι παράγοντες που επηρεάζουν, στη σύγχρονη εποχή, τη σχέση μας με το βιβλίο.

Σχεδιάγραμμα κυρίως θέματος:

α) Αξία της ανάγνωσης και της μελέτης έντυπων και ψηφιακών εκδόσεων:

Για το πνεύμα:

- Παρέχει γνώσεις σε ποικίλα θέματα, κοινωνικά, πολιτικά, ιστορικά, επιστημονικά, ανάλογα πάντα με το είδος του βιβλίου και τα ενδιαφέροντα του αναγνώστη.
- Δίνει απαντήσεις σε ερωτήματα και προβληματισμούς για τη ζωή και τον κόσμο, που δεν απαντώνται από τα σχολικά βιβλία
- Προσφέρει πνευματικά ερεθίσματα για αέναη αναζήτηση
- Διατηρεί το πνεύμα σε εγρήγορση
- Οξύνει τις νοητικές ικανότητες, καλλιεργεί τη μνήμη, κινητοποιεί τη φαντασία
- Διδάσκει τη σωστή χρήση της γλώσσας

Για την προσωπικότητα:

- Παρέχει έμμεση εμπειρία σε καταστάσεις που αντιμετωπίζουν οι ήρωες των βιβλίων
- Ευρύνει την ευαισθησία, συγκινεί, παρουσιάζονται ανθρώπινες στιγμές
- Εξασφαλίζει την ουσιαστική επαφή του ανθρώπου με τον εαυτό του, καθώς πρόκειται για μια προσωπική και μοναχική ενασχόληση
- Θέτει βάσεις για προσωπικές αναζητήσεις και αυτογνωσία
- Ψυχαγωγεί ουσιαστικά, συμβάλλοντας σε δημιουργική αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου.

β) Παράγοντες που επηρεάζουν τη σχέση του σύγχρονου ανθρώπου με το βιβλίο:

Θετικά:

- Οικογένεια: Προτροπή από τους γονείς για ανάγνωση βιβλίων - οικογενειακή επίσκεψη σε δράσεις δημοτικών βιβλιοθηκών - γονείς που διαβάζουν και λειτουργούν ως πρότυπο
- Σχολείο: Έμφαση στο μάθημα της Λογοτεχνίας – δημιουργία δανειστικής βιβλιοθήκης – λέσχη φιλαναγνώστιας – παρουσιάσεις βιβλίων από συγγραφείς
- Μ.Μ.Ε: Παρουσιάσεις βιβλίων – προβολή συνεντεύξεων λογοτεχνών – προβολή τηλεοπτικών σειρών ή ταινιών με σενάριο βασισμένο στη λογοτεχνία – διαφημίσεις βιβλίων – διαγωνισμοί με έπαθλο βιβλία
- Πολιτεία: Δανειστικές βιβλιοθήκες με δράσεις ανοιχτές προς το κοινό – έμφαση σε θεσμούς, όπως οι εκθέσεις βιβλίων

Αρνητικά:

- Ταχύτητα της σύγχρονης ζωής και περιορισμένος ελεύθερος χρόνος, κυρίως για τους νέους λόγω απαιτητικού εκπαιδευτικού συστήματος
- Απώθηση των νέων για το βιβλίο, λόγω της πολύωρης και καταναγκαστικής μελέτης για τις εξετάσεις
- Κυριαρχία του πολιτισμού της εικόνας: παρακολούθηση τηλεοπτικών προγραμμάτων για τους μεγαλύτερους, ενασχόληση με τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης ή τα ηλεκτρονικά παιχνίδια για τους νεότερους
- Κυριαρχία του στερεοτύπου «κουλτουριάρης» για τους ανθρώπους που διαβάζουν
- Προβολή άλλων τρόπων ψυχαγωγίας από τα Μ.Μ.Ε, κυριαρχία της κακώς εννοούμενης διασκέδασης
- Υποτίμηση των πνευματικών αξιών και κυριαρχία υλιστικού πνεύματος.

Επιμέλεια
Β. Τσιαλαμάγκα